

Arkusz informacyjny HSE
Bezpieczne użytkowanie kombajnów ziemniaczanych
(HSE information sheet
Safe use of potato harvesters)
Rolnictwo – arkusz nr 13

Wstęp

Niniejszy arkusz informacyjny dotyczy głównych zagrożeń występujących podczas użytkowania większości kombajnów ziemniaczanych.

Wyszczególnia również najważniejsze nakazy i zakazy zapewniające bezpieczną obsługę tych maszyn.

Badania przeprowadzone przez HSE wykazały, że w wypadkach podczas zbiorów ziemniaków w latach 1988-1996 zginęło 11 osób, a 121 odniosło poważne obrażenia ciała.

Pięć osób zmarło, a siedem zostało ciężko rannych po przejechaniu przez kombajn.

Dziewięćdziesiąt siedem osób doznało obrażeń kończyn wskutek pochwycenia przez rolki do usuwania łętów lub czyszczące. Wypadki te często prowadziły do amputacji rąk lub nóg.

W celu zapobiegania wypadkom i poważnym obrażeniom ciała wszyscy użytkownicy kombajnów ziemniaczanych muszą znać zagrożenia związane z pracą kombajnu i dbać o to, aby wszystkie osoby pracujące przy tych maszynach znały i stosowały zasady BHP.

POLISH

Główne zagrożenia

Przyczyny odniesienia obrażeń ciała:

- pochwycenie przez rolki do usuwania łętów lub rolki czyszczące;
- przejechanie przez kombajn lub ciągnik;
- upadek z drabiny lub platformy;
- pochwycenie przez łańcuch transportera lub przenośnika;
- pochwycenie przez mechanizmy napędowe;
- owinięcie wokół wału przystawki odbioru mocy (PTO);
- nieodłączenie **wszystkich** źródeł zasilania;
- przenoszenie worków z ziemniakami;
- nieprawidłowa pozycja podczas pracy, powodująca obciążenie kręgosłupa itd.

Nakazy i zakazy

Należy:

- upewnić się, że wszyscy pracujący na kombajnie rozumieją przepisy bezpieczeństwa podane w Instrukcji obsługi;
- udzielić operatorowi wyraźnych instrukcji w zakresie bezpiecznego czyszczenia kombajnu z łętów, kamieni, ziemniaków itd.;
- ustalić system komunikacji między obsługą platformy a kierowcą ciągnika, np. sygnał dźwiękowy przed uruchomieniem silnika, cofaniem lub włączeniem napędów;
- sprawdzić czy **wszystkie** rolki do usuwania łętów i grud ziemi oraz rolki czyszczące są właściwie osłonięte. Jeśli z jakiegokolwiek miejsca można dotknąć rolki ręką lub nogą, należy zamocować dodatkowe osłony. W wyposażeniu maszyny w osłony może pomóc producent;
- wyposażyć platformę w alarm lub urządzenie zatrzymujące;
- zapewnić sobie, pracownikom, zmiennikom kierowców oraz wykonawcom odpowiednie przeszkolenie w zakresie bezpiecznego użytkowania kombajnu i zaznajomić się z niniejszym arkuszem;
- pamiętać o tym, że nawet po wyzębieniu PTO (przystawki odbioru mocy) elementy napędzane hydraulicznie nadal są zasilane;
- szczególnie uważać podczas jazdy na biegu wstecznym i upewnić się, że widać, co znajduje się za pojazdem lub poprosić o pomoc w przypadku ograniczonej widoczności;
- przed przystąpieniem do jakichkolwiek prac przy kombajnie wyłączyć silnik i schować kluczyk do kieszeni;
- przed rozpoczęciem pracy sprawdzić, czy wszystkie osłony są prawidłowo zamocowane na swoich miejscach;
- **wyłączyć silnik przed przystąpieniem do usuwania blokady;**
- **zatrzymać ciągnik zanim ktokolwiek wejdzie lub zejdzie z kombajnu;**

Zakazane jest:

- zbliżanie się do kombajnu zanim wszystkie napędy nie zostaną zatrzymane;
- wspinanie się na kombajn;
- wskakiwanie i zeskakiwanie podczas jazdy;

POLISH

- opuszczanie stanowiska kierowcy podczas jazdy lub pracy ciągnika;
- pracowanie pod zamocowaniami skrzyni bez odpowiednich wsporników;
- wykonywanie prac konserwacyjnych przy pracującym silniku ciągnika;
- parkowanie oraz wykonywanie prac konserwacyjnych pod napowietrznymi przewodami wysokiego napięcia lub w ich pobliżu;
- uruchamianie kombajnu z uniesionymi lub zdjętymi osłonami;
- pozwalanie dzieciom na wchodzenie lub zbliżanie się do kombajnu.

Wskazówki ogólne

Należy zachować szczególną ostrożność pracując w trudnych warunkach, a w przypadku problemów z chwastami lub łętami nie przeciążać maszyny. Warto pamiętać, że łatwiej unikać blokad niż je usuwać. Należy stosować mechanizm nawrotny, jeśli jest zamontowany, a także sterować przenośnikiem, aby zoptymalizować warunki zbioru ziemniaków. Prosimy skorzystać z odpowiednich kursów szkoleniowych prowadzonych przez Lantrę, producentów i dealerów. Ułatwiają one bezpieczne i wydajne użytkowanie kombajnu.

Dalsze informacje

Płatne i bezpłatne wydawnictwa HSE można zamawiać drogą pocztową pod adresem HSE Books, PO Box 1999, Sudbury, Suffolk CO10 2WA, tel.: 01787 881165, faks: 01787 313995.

Witryna internetowa: www.hsebooks.co.uk (płatne wydawnictwa HSE są również dostępne w księgarniach).

Informacje na temat zagadnień BHP można uzyskać kontaktując się z HSE's InfoLine, tel.: 08701 545500, faks: 02920 859260 e-mail: hseinformationservices@natbrit.com lub pisząc do HSE Information Services, Caerphilly Business Park, Caerphilly CF83 3GG. Można również odwiedzić witrynę HSE: www.hse.gov.uk

Niniejsza ulotka zawiera uwagi dotyczące dobrych praktyk, które nie są obowiązkowe, ale mogą okazać się pomocne przy planowaniu koniecznych działań. Dokument ten można powielać bez ograniczeń jeśli jest to związane z działalnością reklamową, promocyjną lub handlową. Pierwsze wydanie

– wrzesień 1994 r. Prosimy o wskazanie
HSE jako źródła informacji.

POLISH